

Sygn. akt II UK 604/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku J.B.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o prawo do emerytury policyjnej i jej wypłaty oraz prawo do policyjnej renty inwalidzkiej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 października 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od J.B. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację J.B. od wyroku z dnia 4 września 2014 r., którym Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. z dnia 14 lutego 2014 r., stwierdzających ustanie z dniem 4 lipca 2013 r. prawa do policyjnej renty inwalidzkiej i wstrzymanie wypłaty świadczenia emerytalnego od dnia 1 marca 2014 r.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 10 ust. 2 w związku z art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej jako ustawa zaopatrzeniowa) w związku z art. 12 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (dalej jako ustawa zmieniająca), polegające na przyjęciu, że prawo do świadczeń ustaje w razie skazania funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury i renty inwalidzkiej, prawomocnym wyrokiem sądu wydanym po dniu 11 czerwca 2007 r., tj. po wejściu w życie znowelizowanego art. 10 ust. 2 i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 10 ust. 2 [ustawy zaopatrzeniowej] w związku z art. 12 [ustawy zmieniającej] do sytuacji odwołującego się, który uzyskał uprawnienia emerytalne przed wejściem w życie art. 10 ust. 2 [ustawy zaopatrzeniowej], co doprowadziło do naruszenia art. 2 Konstytucji RP wyrażającego zasadę niedziałania prawa wstecz; 2) art. 39 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 12 ustawy zmieniającej przez ich zastosowanie, podczas gdy są one sprzeczne z wyrażonymi w art. 67 i art. 30 Konstytucji zasadami prawa do zabezpieczenia społecznego oraz nienaruszalności i poszanowania godności człowieka, a w konsekwencji stwierdzenie, że następstwem popełnienia przez funkcjonariusza przestępstwa jest pozbawienie go związanych ze służbą przywilejów emerytalnych i rentowych, podczas gdy wskazane przepisy Konstytucji nakazują stwierdzić, że każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje prawo do adekwatnego zabezpieczenia społecznego, zaś pozostawienie osoby przez wiele lat służącej Rzeczypospolitej Polskiej bez jakiegokolwiek wsparcia uchybia jednocześnie jej godności, do poszanowania i ochrony której - na mocy art. 30 Konstytucji - zobowiązane są władze publiczne; 3) art. 12 w związku z art. 4 pkt 2 [ustawy zmieniającej] w związku z art. 10 ust. 2 [ustawy zaopatrzeniowej] polegające na przyjęciu, iż art. 12 ma zastosowanie do emeryta, o którym mowa w art. 10 ust. 2, mimo że norma

art. 12 stanowi o funkcjonariuszu, o którym mowa w art. 10 ust. 1, nie o emerycie, o którym mowa w art. 10 ust. 2.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie odwołania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. W ocenie skarżącego, zaskarżone orzeczenie opiera się na błędnej interpretacji art. 10 ust. 2 oraz art. 39 ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 12 ustawy zmieniającej przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na zastosowaniu powyższych ustaw w brzmieniu wprowadzonym nowelizacją z dnia 13 kwietnia 2007 r., podczas gdy w dacie popełnienia przez odwołującego czynu zabronionego przepis ten obowiązywał w brzmieniu względniejszym dla odwołującego, a w konsekwencji na zaaprobowaniu przez Sąd drugiej instancji naruszenia zasady niedziałania prawa wstecz, wynikającej z treści art. 2 Konstytucji RP, co doprowadziło do pogorszenia sytuacji prawnej odwołującego się, który nie miał możliwości zapoznania się z jego treścią oraz nie był w stanie w chwili czynu przewidzieć pełnych konsekwencji swego działania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c.

powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis

prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie wykazuje występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący nie tylko nie przeprowadza żadnego wywodu jurydycznego dla wykazania, że ewentualne naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego stanowi wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku, ale nawet przepisów tych nie wskazuje. W przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność chodzi nie tylko o naruszenie konkretnych przepisów prawa, ale przede wszystkim o oczywisty wpływ tego naruszenia na rozstrzygnięcie sprawy. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Ponadto, gdyby nawet przyjąć, że w ramach rozważanej przesłanki skarżącemu chodzi o obrazę art. 10 ust. 2 w związku z art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 12 ustawy zmieniającej, to należy zauważyć, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z powodu błędnej wykładni tych przepisów, skarżący jednocześnie wskazuje na potrzebę

rozstrzygnięcia wyłaniających się na ich tle wątpliwości interpretacyjnych. Tymczasem nie jest możliwe jednocześnie wykazywanie, że w sprawie występuje potrzeba wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903 oraz z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122).

Po drugie, wskazana w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów prawa została już rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy. Na wstępie należy przypomnieć, że konstytucyjność kwestionowanego przepisu potwierdził wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 kwietnia 2011 r., K 4/09 (OTK ZU 2011 nr 3A, poz. 20), w którym stwierdzono, że art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 12 ustawy zmieniającej jest zgodny z wynikającymi z art. 2 Konstytucji zasadami niedziałania prawa wstecz oraz ochrony praw słusznie nabytych. Powyższe znalazło swoje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2012 r., II UK 38/2012 (OSNP 2013 nr 15-16, poz. 187), w którym przyjęto, że pozbawienie prawa do emerytury policyjnej funkcjonariuszy na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 4 pkt 2 ustawy zmieniającej nie jest sprzeczne z zasadą niedziałania prawa wstecz i z zasadą ochrony praw nabytych. Z kolei w wyroku z dnia 23 marca 2012 r., II UK 151/2011 (OSNP 2013 nr 5-6, poz. 65) Sąd Najwyższy przyjął wprost, że materialną przesłanką utraty prawa do emerytury policyjnej nie jest data popełnienia czynu zabronionego, o jakim mowa w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej, a prawomocne skazanie po wejściu w życie zmiany art. 10. W ocenie Sądu Najwyższego, wyrażonej w uzasadnieniu powyższego wyroku, dokonana zmiana ustawy nie narusza art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i wyrażonej w nim zasady równości wobec prawa wszystkich obywateli znajdujących się w podobnej sytuacji prawnej, a także praw słusznie nabytych.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

